

**МОДЕЛИ НА СОЦИЈАЛНА
ПОЛИТИКА И
МАКРОПРАКТИКА НА
СОЦИЈАЛНА РАБОТА
СО ИМИГРАНТСКО
НАСЕЛЕНИЕ: ОДГОВОР НА
ПРЕДРАСУДИ, РАСИЗАМ И
ДИСКРИМИНАЦИЈА**

проф. д-р Сузана Борнарова
Институт за социјална работа и
социјална политика
Филозофски факултет – Скопје
Универзитет „Св. Кирил и
Методиј“
Република Македонија

АПСТРАКТ:

Популацијата на имигранти и бегалци се зголемува со голема брзина насекаде низ светот. Оваа ранлива група од населението често се соочува со предрасуди, расизам и дискриминација и тоа се одразува врз меѓуетничките односи во земјите на дестинација. Како овие проблеми ќе бидат надминувани во општеството зависи од идеологијата на која е заснована социјалната политика, како и од општо прифатените концепци за човечкиот диверзитет. Можните одговори на социјалната политика на нерамноправноста и дискриминацијата врз основа на овие критериуми се опишани во второто поглавје од трудот. Од друга страна, социјалната работа е професија која ја опслужува оваа ранлива група кога ќе се соочи со неа. Иако

**SOCIAL POLICY MODELS
AND MACRO SOCIAL
WORK PRACTICE WITH
IMMIGRANT POPULATIONS:
RESPONSES TO
PREJUDICES, RACISM AND
DISCRIMINATION**

Prof. Suzana Bornarova PhD
Institute of Social Work and Social
Policy
Faculty of Philosophy – Skopje
University Ss Cyril and Methodius
Republic of Macedonia

ABSTRACT:

The population of immigrants and refugees is growing rapidly worldwide. This vulnerable population group often faces prejudice, racism and discrimination and impacts inter-ethnic relations in countries of destination. How these problems are being resolved in a society depends on the ideology upon which social policy is based, as well as on the commonly adopted concepts of human diversity. Social policy responses to disadvantage and discrimination based on these criteria, are described in the second chapter of this paper. On the other hand, social work is one of the professions which is likely to serve this vulnerable population group, when and where encountered. Although social work historically has

социјалната работа историски е инволвирана да дава помош на имигрантското население, професионалниот одговор често е лимитиран на микропрактиката на социјална работа и директното давање услуги на индивидуи и семејства. Оттука, посебен акцент во трудот ќе биде ставен на нагласување на важноста на методите на макросоцијална работа кои се користат за унапредување на интеретничките односи, за надминување на предрасудите и дискриминацијата и почитување на човековите права. Застапувањето, лобирањето, развојот на локалната заедница и едукацијата во локалната заедница ќе бидат подетално разработени за да се нагласи нивната важност за значењето на социјалната работа не само на микро и мезо, туку, исто така, и на макроопштествено ниво.

КЛУЧНИ ЗБОРОВИ: имигранти, предрасуди, расизам, дискриминација, модели на социјална политика, макропрактика на социјална работа

1. ПРЕГЛЕД НА ОСНОВНИТЕ КОНЦЕПТИ

Трендовите на глобална миграција резултираат со промени во демографската структура на населението во земјите на дестинација. Највидливи се промените во меѓуетничките односи кои често повлекуваат дополнителни социјални проблеми во тие општества.

been involved in service to immigrant populations, the professional response has been limited to micro social work practice and direct service delivery to individuals and families. Therefore, a specific focus in this paper will be given to highlighting the importance of macro social work methods used to improve inter-ethnic relations, to overcome prejudices and discrimination and to contribute to the respect of human rights. Advocacy, lobbying, community development and community education will be in more detail elaborated to emphasize their importance to making social work matter, not only on micro and mezzo, but on macro levels as well.

KEY WORDS: immigrants, prejudices, racism, discrimination, social policy models, macro social work practice

1. REVIEW OF KEY CONCEPTS

Global immigration trends result in changes of the demographic structure of population in destination countries. Most visible are the changes in inter-ethnic relations which frequently entail additional social problems in the concerned societies.

Interethnic relations refer to “the ways in which various groups of a

Кога се говори за меѓуетничките односи се мисли на „начинот на кој различни групи во едно мултиетничко општество се поврзани со меѓусебна интеракција во подолг временски период“ (Marger, 1997). Кога различни етнички групи почнуваат да живеат заедно, настапува адаптивен процес на општествено ниво. Овој адаптивен процес се нарекува *структурална акултурација*, и има неколку можни исходи. Тоа се *геноцид*, во рамките на кој една група е целосно уништена од страна на друга; *структурална асимилација*, при која малцинската група целосно се откажува од својата култура и целосно е апсорбирана од мнозинската култура; *т.н. melting pot*, при кој различни групи подеднакво придонесуваат кон изградбата на нова култура; *плурализам*, кога различни етнички групи ги задржуваат своите специфични култури, но, сепак, имаат рамноправна политичка и економска партиципација во општеството како целина; *сегрегација*, кога групите функционираат во рамките на големи сепарирани системи во сите аспекти на социјалниот живот; и *стратификација*, кога општествените ресурси не се дистрибуираат рамноправно до различните групи.

Некои најчести исходи од овој адаптивен процес кога станува збор за имигрантското население се *резиденцијалната сегрегација* и *економската и политичка стратификација*. Резиденцијална сегрегација се јавува кога различни етнички групи претендираат да живеат одвоени едни од други. Населението од

multiethnic society come together and interact over extended periods” (Marger, 1997). When different ethnic groups come together, an adaptive process at the societal level must occur. This adaptive process may be referred to as *structural acculturation*, and it has several possible outcomes. These include *genocide*, in which one group is annihilated by another; *structural assimilation*, in which the minority group completely gives up its culture and is completely absorbed into the majority culture; *melting pot*, in which different groups contribute equally to a new culture; *pluralism*, in which different ethnic groups maintain their distinct cultures yet have equal political and economic participation in the society as a whole; *segregation*, in which the groups maintain largely separate systems in all aspect of social life; and *stratification*, in which the society’s resources are distributed unequally across the different groups.

Some of the most frequent outcomes of this adaptive process when it comes to immigrant populations are *residential segregation* and *economic and political stratification*. Residential segregation refers to the fact that different ethnic groups tend to live apart from each other. Foreign-born and native born persons generally reside in separate communities. This is due partly to immigrants’ and refugees’ desire to settle in areas with existing concen-

странско потекло и домицилното население обично живеат во различни заедници. Ова е делумно резултат на тоа што имигрантите и бегалците повеќе се населуваат во подрачја каде има поголема концентрација на луѓе од слично етничко или национално потекло, но и поради тенденцијата на домицилното население да емигрира од таквите подрачја со висока концентрација на странско население. Економската и политичката стратификација се однесува на тоа што различните социоекономски и етнички групи се поставени хиерархиски во општеството на таков начин што добиваат различен дел од општественото богатство, моќ и престиж. Доминантната група притоа има најмногу моќ, што ѝ дозволува да ја обликува природата на меѓуетничките односи. Малцинските или подредените групи се сместени на различни позиции под доминантната група, во зависност од нивната културна и физичка оддалеченост од неа. Моќта на доминантната група е заснована на нејзината контрола врз општествените, политички и економски ресурси и на нејзината можност да ги дефинира најважните општествени норми и вредности (Marger, 1997).

Сегрегацијата и стратификацијата се обично резултат на *предрасуди, расизам и дискриминација*. Предрасудите се категорични, нефлексибилни и негативни ставови кон некоја етничка група, базирани на поедноставени и преувеличени перцепции за таа група кои се нарекуваат *стереотипи*. Кога ќе се

trations of people from similar ethnic or national backgrounds, and partly to the native-born population's migration away from areas with such high foreign-born concentrations. Economic and political stratification refers to the fact that different socioeconomic and ethnic groups are arranged hierarchically in society in such a way that they receive different amounts of society's wealth, power and prestige. The dominant group maintains maximum power to determine the nature of interethnic relations. Minority, or subordinate groups rank in different places below the dominant group, depending on their cultural and physical distance from it. The power of the dominant group is based on its control of the society's political and economic resources and its ability to shape the society's major norms and values (Marger, 1997).

Segregation and stratification are usually result of *prejudice, racism and discrimination*. Prejudices are categorical, inflexible and negative attitudes toward ethnic groups, based on simplistic and exaggerated group images called *stereotypes*. When applied specifically to foreigners, prejudice may be termed *xenophobia, anti-immigrant sentiment* or *nativism*. Racism is an ideology, or belief system designed to justify and rationalize racial and ethnic inequality. The members of socially defined racial categories are believed to differ innately not only in physical

применат директно на населението со странско потекло, предрасудите се означуваат со различни термини, како *ксенофобија*, *антиимигрантски ставови* или *нативизам*. Расизмот е идеологија или систем на верувања изграден за да се оправда и рационализира расната и етничка нерамноправност. Се верува дека припадниците на социјално дефинираните раси генетски се разликуваат од останатите не само по физичките карактеристики, туку и по социјалното однесување, личноста и интелигенцијата. Оттука, некои раси се сметаат за супериорни над останатите. Треба да се нагласи дека терминот расизам се однесува на етничките и културните групи воопшто, не само на конкретни раси. На пример, антисемитизмот, т.е. уверувањето дека Евреите се инфериорни, е форма на расизам. На крајот, дискриминацијата е бихејвиорална димензија и вклучува постапки чија цел е одржување етничка нерамноправност. Дискриминацијата се јавува во различни форми, од третман на одредена група како помалку вредна, до физички напади, па дури и убиства. Двата основни вида дискриминација се индивидуална, која се спроведува од страна на едно лице или помали групи, обично смислена и намерна, и институционална, која се јавува како резултат на нормите и структурите на организациите и институциите, често на несвесен и ненамерен начин (Potocky-Tripodi, 2002).

Очигледно е дека предрасудите, расизмот и дискриминацијата

traits, but also in social behavior, personality and intelligence. Some races, therefore, are viewed as superior to others. It should be noted that the term racism applies to ethnic and cultural groups in general, not just to specific races. For example, anti-Semitism, i.e. the belief that Jews are inferior, is a form of racism. Finally, discrimination is the behavioral dimension and involves actions designed to sustain ethnic inequality. Discrimination takes various forms, ranging from derogation to physical attack and even extermination. Two types of discrimination are individual and institutional, the former carried out by single persons or small groups, usually in a deliberate manner, the latter rendered as a result of the norms and structures of organizations and institutions, often in an unwitting and unintentional manner (Potocky-Tripodi, 2002).

Clearly, prejudice, racism and discrimination are interrelated, although the causal directions of the relationships can vary. While it is logical that prejudice and racism would lead to discrimination, it is also possible for discrimination to lead to prejudice or racism.

Social work action and social policy measures have very much to do with disadvantage, powerlessness, inequality and discrimination. In terms of understanding social problems generated within the sphere of migration

се поврзани, иако со различни каузални врски. Додека е логично да се смета дека предрасудите и расизмот водат кон дискриминација, исто така, е можно дискриминацијата да води кон предрасуди или расизам.

Социјалната работа и мерките на социјалната политика во голема мера се занимаваат со подреденоста, немоќта, нерамноправноста и дискриминацијата. Во следното поглавје од трудот ќе бидат презентирани две типологии кои помагаат во разбирање на социјалните проблеми поврзани со миграциите и етничките односи. Првата е типологија на три различни перспективи како одговор на дискриминацијата и подреденоста со кои се соочуваат субординираните групи: конзервативна, либерална и радикална, а втората типологија ги претставува социјалната работа и социјалната политика во светлото на три концептуални модели: категоријален диверзитет, трансакционален диверзитет и универзален диверзитет.

2. МОДЕЛИ КАКО ОДГОВОР НА ПРОБЛЕМИТЕ НА ПОДРЕДЕНОСТ И ДИСКРИМИНАЦИЈА НА ИМИГРАНТСКОТО НАСЕЛЕНИЕ

2.1. Типологија на три различни идеолошки перспективи во социјалната политика

Конзервативците, либералите и

and ethnic relations, in the next section two typologies will be presented. The first one is a typology of three different perspectives as a response to discrimination and disadvantages faced by subordinate groups: conservative, liberal and radical, while the second one presents social work and social policy in the shade of three conceptual models: categorical diversity, transactional diversity and universal diversity.

2. MODELS OF RESPONSE TO ISSUES OF DISADVANTAGE AND DISCRIMINATION OF IMMIGRANT POPULATIONS

2.1. Typology of Three Different Ideological Perspectives in Social Policy

Conservatives, liberals and radicals take different ideological positions on how best to deal with the discrimination and disadvantages faced by subordinate groups in the society.

The Conservative Perspective. Consistent with their approach to other social problems, conservatives warn against relying on government regulation to deal with discriminatory practices, and they are particularly critical of affirmative action policies. Some-

радикалите имаат различни идеолошки позиции во врска со најдобрите начини за справување со дискриминацијата и подреденоста со кои се соочуваат субординираните групи во општеството.

Конзервативна перспектива. Во согласност со ставот на конзервативците кон останатите социјални проблеми, тие се против државни одредби за справување со дискриминаторските практики и особено се критички настроени кон политиките на афирмативна акција. Понекогаш, конзервативците дури и го доведуваат под знак прашање постоењето на дискриминацијата воопшто. Оние кои ја заземаат оваа позиција сметаат дека индивидуалните недостатоци во вид на недостиг на вештини, мотивација за работа или определба за независност, се, всушност, реалните причини за проблемите со кои се соочуваат имигрантските групи население. И оние конзервативци кои го доведуваат во прашање постоењето на дискриминацијата и оние кои го прифаќаат нејзиното постоење, се согласуваат дека главното решение за проблемите на малцинските и подредените групи е понуда на можности. Со пристапот до можности во доменот на вработувањето, образованието и домувањето, индивидуата ќе може да го надмине својот статус. Можностите за промена треба да се понудат преку слободен избор на пазарот, а не преку државни одредби.

Либерална перспектива. Либералите во основа ги поврзуваат про-

times, conservatives question whether significant discrimination even exists. Those who take this position argue that individual deficiencies in the form of lack of skills, motivation for work or commitment to independence, are the real factors behind the problems of groups like immigrant populations. Both those conservatives who question the existence of discrimination and those who accept its presence, agree that the major solution to the problems of minority or subordinate groups is extension of opportunity. Given opportunities in employment, education and housing, individuals will be able to overcome their status. The chance to change is to be offered through freedom of choice in the marketplace, rather than through government regulation.

The Liberal Perspective. Liberals generally relate the problems of subordinate groups to social-structural causes rather than to individual causes. They see discrimination as an important factor in the difficulties faced by women, immigrant populations and others. Some liberals believe in the modified version of the “individual deficiency” argument, stressing inadequate education, poor health, and lack of role models who could point the way to success. Yet this view differs from the conservative interpretation of deficiency because it emphasizes that these individual problems are caused by larger socioeconomic forces. Liber-

блемите на подредените групи со социо-структуралните, а не со индивидуалните причинители. Тие на дискриминацијата гледаат како на важен фактор кој придонесува кон потешкотиите со кои се соочуваат жените, имигрантското население и други. Некои веруваат во една модифицирана верзија на ставот за „индивидуален недостаток“ нагласувајќи ги несоодветното образование, лошото здравје и недостигот на модели за идентификација. Сепак, овој став се разликува од конзервативното толкување на недостатоците, бидејќи нагласува дека овие индивидуални проблеми се предизвикани од пошироки, социоекономски фактори. Тие ја нагласуваат неопходноста од државни интервенции за справување со дискриминацијата во општеството. Исто така, се сомневат во способноста на пазарот да создаде рамноправност во доменот на вработување и домување. Либералите се залагаат за закони и одредби како гаранција на еднакви можности во вработувањето, образованието и домувањето. Покрај истакнувањето на важноста на државните одредби, либералите се залагаат и за обезбедување бенефиции од социјална заштита и компензаторски програми од страна на државата за справување со проблемите кои делумно се предизвикани од дискриминацијата, какви што се сиромаштија, невработеност, недостиг на соодветно образование и вештини.

Радикална перспектива. Радикалите се согласуваат со либерали-

als stress the necessity of government intervention to counteract discrimination in the society. They question the ability of the market to enforce equality in jobs and living arrangements. They back legislation and regulation to guarantee equal employment, education and housing opportunities. In addition to their emphasis on regulation, liberals look to government to provide welfare benefits and compensatory programs to deal with those problems caused in part by discrimination: poverty, unemployment and the lack of adequate education and skills.

The Radical Perspective. Radicals agree with liberals that social-structural factors are the basis for difficulties faced by immigrant populations and women. However, the radical viewpoint places major emphasis on the role of power in dominant/subordinate group relations. Many radicals argue, for example, that a capitalist society creates oppressed groups in order to ensure a supply of cheap labor. Radicals also point out that those in power may encourage competition between subordinate groups in order to maintain their own control. For example, if immigrant populations feel they must compete over what they are told are scarce resources, they will be less likely to join together to question the existing system. In general, the radical perspective depicts prejudice as a mask for privilege, or a way in which

те дека социоструктурните фактори се основа на потешкотиите со кои се соочува имигрантското население и жените. Сепак, радикалното гледиште става голем акцент на улогата на моќта во односите меѓу доминантната и подредените групи. На пример, голем дел од радикалите сметаат дека капиталистичкото општество создава потчинети групи за да се обезбеди понуда на евтина работна сила. Радикалите, исто така, нагласуваат дека оние кои се на позиција на моќ понекогаш го поттикнуваат натпреварот меѓу подредените групи за да си ја одржат сопствената контрола. На пример, ако имигрантското население чувствува дека мора да се натпреварува за да оствари пристап до она што му се прикажува како ограничен ресурс, помалку е веројатно дека ќе се здружи против постоечкиот систем. Во основа, радикалната перспектива смета дека предрасудите се маска за привилегиите, или начин на кој доминантните групи си го одржуваат својот сопствен статус и моќ. За борба против дискриминацијата радикалите ги поддржуваат истите државни одредби и интервенции кои ги нагласуваат и либералите. Но, тие, исто така, ја нагласуваат и важноста на изедначување на приходите и богатството за да може подреденото население да добие поголема моќ во рамките на системот. Стратегии за нивно зајакнување се подигање на свеста (односно помош на луѓето да увидат дека се наоѓаат во подредена позиција без моќ), едукација како да

dominant groups can maintain their own status and power. To combat discrimination, radicals support the same sorts of government regulation that liberals stress. But they also point to the importance of equalizing income and wealth so that oppressed people can gain more power in the system. Strategies of empowerment include raising consciousness (that is, helping people see that they are oppressed), teaching people how to analyze the existing power structure, and fostering the use of groups – advocacy groups, unions and protest groups, to counter that power structure. Finally, radicals look to the restructuring of social institutions to eradicate discrimination and oppression (Poppo, Leighninger, 1993).

2.2. Typology of Social Work and Social Policy Approaches in Light of Diversity Concepts

The author of this typology is HalukSoydan, Professor of social work and migration research at Gothenburg University. The models to be discussed in this chapter are crystallized within the frame of reference of the welfare state and are claimed as responses to social problems generated by migration and ethnic diversity.

(a) *Categorical diversity*. This model with its variations seems to be the most frequent implemented one in social policy and in social work. Cate-

ја анализираат постоечката структура на моќ и промовирање на нивно здружување во групи за да можат да се спротивстават на таа структура на моќ (групи за застапување, синдикати, групи за протести и сл.) (Popple, Leighninger, 1993).

2.2. Типологија на пристапи во социјалната работа и социјалната политика во светлото на концептите за диверзитет

Автор на оваа типологија е Халук Сојдан, професор по социјална работа и истражувања во областа на миграциите при Универзитетот во Гетенбург. Моделите за кои ќе се говори во ова поглавје произлегуваат од анализите на социјалната држава и се сметаат за одговори на социјалните проблеми кои ги генерираат миграциите и етничкиот диверзитет.

а) *Категоријален диверзитет.* Овој модел со неговите варијации е најчесто применуван во социјалната политика и социјалната работа. Категоријалниот диверзитет го подразбира етницитетот како збир од карактеристики кои ги поседуваат припадниците на една етничка група. Оттука, се смета дека лицата припадници на одредена етничка група ги поседуваат сите карактеристики типични за таа група. Сите нејзини припадници делат исти карактеристики, а етничката група се смета дека е хомогена. Етничките групи се културно униформни. Факторите како социјална класа или пол

gorical diversity understands ethnicity as a set of markers that persons belonging to the ethnic group possess. Thus, persons categorized in a certain ethnic group are assumed to have all the markers that the ethnic group is supposed to have. All the members share common markers, and the ethnic group is considered to be homogeneous. Ethnic groups are seen as culturally uniform. Factors such as social class and gender are not taken into consideration when approaching ethnic groups.

The two most frequent manifestations of categorical diversity at a policy level are the “melting-pot model” and the “cultural pluralism” model. Within the melting-pot model, each group should give up part of its heritage, whereas the other part is absorbed and becomes an integral part for the rest of society, i.e. the group shares part of its culture with the entire society (Bornarova, 2005). Cultural pluralism is based on the conviction that all groups should take full and equal part in society. Each group should preserve the specific features of its culture and its cultural heritage, at the same time taking an active part in the social life. In cultural pluralism, diversity and differences are accepted and awarded, not punished (Johnson, Schwartz, 1994). In the melting-pot model, ethnic markers are taken as cultural baggage, a set of cultural markers that are expected to disappear as the ethnic group adopts

не се земаат предвид кога се пристапува кон етничките групи.

Две најчести манифестации на категоријален диверзитет на ниво на политики се *melting pot* моделот и моделот на културен плурализам. Во рамките на *melting pot* моделот, секоја група се откажува од дел од своето наследство, додека другиот дел се апсорбира и станува интегриран дел за останатиот дел од општеството, односно групата споделува дел од нејзината култура со целото општество (Bornarova, 2005). Културниот плурализам, пак, е заснован на убедувањето дека сите групи треба да имаат целосно и рамноправно учество во општеството. Секоја група треба да ги задржи специфичните карактеристики на својата култура и културно наследство, а во исто време да има активна улога во социјалниот живот. Во културниот плурализам, диверзитетот и разликите се прифаќаат и се наградуваат, а не се казнуваат (Johnson, Schwartz, 1994). Во *melting-pot* моделот етничките карактеристики се сметаат за културен багаж, збир од културни карактеристики кои се очекува да исчезнат како што етничката група ја усвојува културата на доминантната група. Од друга страна, културниот плурализам ја нагласува потребата етничките групи да егзистираат автономно, но едни покрај други и во хармонија со доминантната етничка група. На етничките разлики се гледа како на извор на богатство кое придонесува кон диверзификација и јакнење на

the culture of the dominant group. On the other hand, cultural pluralism stresses the need for ethnic groups to exist autonomously, but side by side and in harmony with the dominant ethnic group. Ethnic differences are seen as a source of richness contributing to a diversification and strengthening of society (Green, 1995).

In societies where categorical diversity thinking is the foundation of ethnic relations, social policy measures are taken in order to create “equal opportunities” for all ethnic groups. Politicization of cultural pluralism may sometimes lead to positive discrimination of ethnic minorities. Special measures are, then, taken in order to equalize inter-group differences. With this approach it also follows that ethnic groups should be integrated into society, basically on the conditions of the dominant group. By the same token, there are similar approaches in social work. What is basically found is that lack of cultural awareness, sensitivity and competency in dealing with the variety of ethnic groups enforces the use of social work models and tools developed for indigenous groups (Soydan, 1998).

Categorical diversity appears in its modern shape in terms of “equal opportunities”, which basically is oriented towards legislating against discrimination and in some cases towards a universalistic social policy. Swedish

општеството (Green, 1995).

Во општествата во кои размислувањето за категоријалниот диверзитет е во основата на етничките односи, мерките на социјалната политика се насочени кон создавање „еднакви можности“ за сите етнички групи. Политизацијата на културниот плурализам може понекогаш да води кон позитивна дискриминација на етничките малцинства. Во тој случај се преземаат специјални мерки за изедначување на разликите меѓу групите. Според овој пристап, исто така, етничките групи треба да се интегрирани во општеството, во суштина под истите услови како и доминантната група. Оттука, сличен пристап е карактеристичен и за социјалната работа. Во основа се смета дека недостигот на културна свест, сензитивност и компетенции во работа со различни етнички групи го поттикнува користењето на истите модели и техники на социјална работа кои се применуваат во работата со домицилните групи население (Soydan, 1998).

Категоријалниот диверзитет во современ облик го застапува концептот на „еднакви можности“, односно ориентација кон донесување закони против дискриминација, а во некои случаи и кон универзална социјална политика. Шведската социјална политика можеби е најдобар пример за најактивни политики за адаптација кога се работи за имигрантското население. Основните карактеристики на моделот на еднакви можности е дека е втемелен на закони и произ-

social policy is perhaps one of the best examples of the most active adaptation policies *vis-a-vis* immigrant populations. Basic characteristic of the equal opportunities model is that it is driven legally and from top-down. It aims at improving the proportion of ethnic participation, for example through quota systems in schools and the labor market. It is reactive and tends to use positive discrimination. It is also important to stress that ultimately, it functions within the premises of the dominant culture and basically assumes assimilation. Categorical diversity seems more salient in the field of social policy. In social work practice, it is characterized by passiveness and unawareness. In social work practice, it is expected that indigenous social work models used for indigenous populations, are also used for clients with immigrant and ethnic background. Social services are basically organized for the needs of the dominant population on a universalist or “difference-blind” model. The situation may be aggravated when the perspectives of ethnic minority professionals are lacking and when the personnel lack multicultural training and understanding (Julia, 1996).

(b) *Transactional diversity*. According to the transactional diversity model, in encounters between different ethnic groups, boundaries between these groups develop and are defined as ethnic boundaries. The ethnic

легува од повисоките нивоа кон пониските. Целта му е подобрување на уделот на етничка партиципација, на пример, преку системи за квоти во училиштата и на пазарот на трудот. Тој е реактивен и се користи со позитивната дискриминација. Важно е да се нагласи, исто така, дека во основа, тој, сепак, функционира врз база на ставовите на доминантната култура и во суштина подразбира асимилација. Категоријалниот диверзитет има поголема важност во доменот на социјалната работа. Во практиката на социјална работа постои пасивност и недостиг на свест. Се очекува моделите на социјална работа кои се користат во работа со домицилното население истовремено да се користат и во работа со имигрантското население. Со други зборови, социјалните услуги во основа се организираат за потребите на доминантното население врз база на универзален модел кој не ги зема предвид разликите меѓу корисниците на услугите. Ваквата состојба може уште повеќе да се влоши доколку недостасуваат можности за професионалци припадници на етничките малцинства или кога на вработените им недостига едукација и знаења од областа на мултикултурализмот (Julia, 1996).

б) *Трансакционален диверзитет*. Според моделот на трансакционален диверзитет, при интеракциите меѓу различни етнички групи се создаваат граници кои се дефинираат како етнички граници. Етничките групи претендираат да ги одр-

groups tend to maintain their boundaries. Boundary maintenance comes to the fore and creates the cultural core of the group. Thus, the protection of the ethnic group's boundaries, and not the cultural content in itself, comes into focus. What the members of an ethnic group do in given situations indicates group membership. In interaction with other ethnic groups, one becomes a member of a given ethnic group. Ethnicity is, then, a situational, or a transactional phenomenon which is generated within the boundaries of ethnic groups. Members of a specific group acquire or refer to their group identity in given situations and under given structures.

The transactional diversity model stresses the complexity of ethnic identities and searches for them in a comparative perspective. While the categorical diversity model stresses the content of the ethnic culture, the transactional diversity model focuses on the interaction. This difference has an important consequence in terms of social policy and social work action. Social policy and social work interventions seek to bring about measures in harmony with the prerequisites of the ethnic group. Thus, any intervention must have as its starting point the group's own definition of social problems. Transactional diversity is expected to be either universalist or residual at the social policy level. In the field

жуваат своите граници. Токму тоа одржување на границите доминира и ја создава културната суштина на групата. На тој начин, заштитата на границите на етничката група а не на културната содржина како таква, станува централно прашање. Она што припадниците на една етничка група го прават во дадени ситуации укажува на припадност кон групата. При интеракција со други етнички групи, едно лице настапува од позиција на припадник на конкретна етничка група. Оттука, етницитетот е ситуационен или трансакционален феномен кој настанува во рамките на границите на етничките групи. Припадниците на конкретна група го стекнуваат и се повикуваат на нивниот групен идентитет во дадени ситуации и во рамките на дадени структури.

Моделот на трансакционален диверзитет ја нагласува комплексноста на етничките идентитети и ги разгледува во компаративна перспектива. Додека моделот на категоријален диверзитет ја нагласува содржината на етничката култура, трансакционалниот се фокусира на интеракциите. Оваа разлика има големо влијание од аспект на социјалната политика и социјалната работа. Социјалната политика и социјалната работа преку нивните интервенции се залагаат за мерки во согласност со условите на етничката група. Оттука, интервенциите поаѓаат од толкувањето на социјалните проблеми од самата група. Трансакционалниот диверзитет се очекува да биде или универзален

of social work, a number of models, recognizing the transactional character of ethnic relationship, have developed. However, this is not to say that they are widely used in human social services. These models appear under a number of names, but the label “ethnic-sensitive” is perhaps the best characterization of this genre of social work models for clients with immigrant and ethnic backgrounds (Soydan, 1998).

(c) *Universal diversity*. This model is mostly known under the name of “managing diversity (Kandola, Fullerton, 1994). It could be labelled as universal diversity since the model embraces all individuals, who are seen as different from one another in many ways. This model has emerged in controversy with the model of categorical diversity, and especially with the idea of “equal opportunities”. The model is based on the assumption that diversity in human societies and social institutions emanates from differences in a number of human aspects such as gender, ethnicity, religious affiliation, age, physical and mental capability, economic class, sexual orientation and many other factors which cause individuals to develop different perspective on the same factualities or questions. It is then obvious that ethnicity becomes only one of many factors generating diversity in human societies. The model stresses all types of differ-

или резидуален на ниво на социјална политика. На полето на социјална работа, пак, развиени се неколку модели кои го признаваат трансакционалниот карактер на етничките односи. Сепак, тоа не значи дека тие обемно се користат во рамките на социјалните услуги. Моделите се јавуваат со различни имиња, но основна карактерика на ова подрачје на социјална работа со корисници со имигрантско и етничко потекло е етничката сензитивност (Soydan, 1998).

в) *Универзален диверзитет*. Овој модел е познат под името „менаџирање на диверзитетот“ (Kandola, Fullerton, 1994). Се означува како универзален диверзитет, бидејќи моделот се однесува на секој поединец кој се смета за поинаков и различен од другите од повеќе аспекти. Овој модел е спротивен од моделот на категоријален диверзитет, и особено од идејата за еднакви можности. Моделот се базира на претпоставката дека диверзитетот во човечкото општество и во социјалните институции произлегува од разликите од повеќе аспекти кај човекот, како пол, етницитет, религиозна припадност, возраст, физички и ментални способности, економска класа, сексуална ориентација и многу други фактори поради кои секоја индивидуа развива различни перспективи за исти карактеристики или прашања. Оттука, јасно е дека етницитетот е само еден од многу фактори кои го генерираат диверзитетот кај луѓето. Моделот ги нагласува сите видови

ences, while the equal opportunities model basically focuses on ethnicity, gender and handicap.

The universal diversity model appreciates differences between individuals, and aims at using these differences optimally for the individual and the organization in which the individual is working. An attempt to implement the universal diversity model in the field of social policy would, for example, mean that the social policy measures would be oriented towards stimulating the survival of diversity. Thus, social policy measures would support individuals as individuals rather than as members of a certain ethnic group. In social work, it would mean managing each client according to the client's personal needs, situation and preconditions without having any prejudice about the client's group affiliation.

Universal diversity has by definition an individual orientation. In the field of social policy, it is expected that this approach is harmonious with what Richard Titmuss called “the residual welfare model of social policy”, which is based on the premise that the private market and the family are the two natural arenas meeting an individual's needs. Only when these arenas break down should social welfare institutions become active. Thus, it might be said that the universal diversity approach would follow a passive, residual welfare model. In social work this model

разлики, додека моделот на еднакви можности во основа се фокусира на етницитетот, полот и инвалидноста.

Моделот на универзален диверзитет ги почитува разликите меѓу луѓето и се стреми кон оптимално искористување на овие разлики во полза на индивидуата и организацијата во која таа работи. Обид да се примени моделот на универзален диверзитет во социјалната политика би значел ориентација на мерките на социјална политика кон стимулирање на одржувањето на диверзитетот. На ваков начин, мерките на социјалната политика би ги поддржувале индивидуите како индивидуи, а не како припадници на некоја етничка група. Во социјалната работа, пак, тоа би значело работа со секој корисник во согласност со неговите лични потреби, состојби и услови, без никакви предрасуди за неговата припадност кон некоја група. Универзалниот диверзитет по дефиниција има индивидуална ориентација. Во социјалната политика се смета дека овој пристап е во склад со „резидуалниот модел на социјална политика“ на Ричард Титмус кој се базира на ставот дека приватниот пазар и семејството се двете природни средини за задоволување на потребите на индивидуата. Само тогаш кога тие во тоа нема да успеат, се активираат институциите за социјална заштита. Оттука, може да се каже дека пристапот на универзален диверзитет е во склад со пасивниот, резидуален модел на социјална политика. Во подрачјето на социјална

has to do with professional-client encounters. Implementation of universal diversity in social work would mean that the dimension of ethnicity becomes one of several factors assumed to have an impact on the results of social work intervention. In client encounters, not only ethnicity but also other aspects should be taken into consideration. Clients should be seen as individuals with specific personal characteristics, rather than as members of a given ethnic group (Soydan, 1998).

The choice of the dominant diversity model is a result of each country's historical characteristics, conditioned by social, economic and political factors. Theoretical and empirical considerations, as well as value preferences and power relations in any particular society, will determine the set of social work models implemented for immigrant and minority populations in any particular country.

3. MACRO SOCIAL WORK PRACTICE WITH IMMIGRANT POPULATIONS

Macro practice is professionally directed intervention designed to bring about planned change in organizations and communities. Macro practice, as all social work practice, is built on theoretical foundations, proceeds within the framework of a practice model, and operates within the boundaries of professional values and ethics. Macro-level

работа, пак, овој модел се отсликува во односот меѓу професионалното лице и корисникот. Имплементацијата на универзалниот диверзитет во социјалната работа би значела дека димензијата на етницитетот е само еден од неколку фактори кои се смета дека влијаат врз резултатите од интервенциите. Во односот со корисниците, треба да се земе предвид не само етницитетот, туку и други аспекти. Корисниците треба да се третираат како индивидуи со специфични лични карактеристики, а не како припадници на дадена етничка група (Soydan, 1998).

Изборот на доминантниот модел на диверзитет зависи од историските карактеристики на секоја земја, условени од социјални, економски и политички фактори. Теоретските и емпириските ставови, како и вредносните системи и односите на моќ во едно конкретно општество ги определуваат моделите на социјална работа кои се применуваат во работата со имигрантско и малцинско население во таа земја.

3. МАКРОПРАКТИКА НА СОЦИЈАЛНА РАБОТА СО ИМИГРАНТСКО НАСЕЛЕНИЕ

Макропрактиката е професионална интервенција наменета за воведување планирани промени во организациите и заедниците. Макропрактиката, како и целокупната практика на социјална работа, има теоретски основи, произлегува од

el activities engage the practitioner in organizational, community and policy arenas. These activities go beyond individual and group interventions but are often based on needs, problems, issues and concerns identified in microactivities. *Organizational activities* include, but are not limited to, supervision of professional and paraprofessional staff, working with committees, participating in budgeting, writing proposals and developing programs. *Community activities* engage the practitioner in negotiating and bargaining with diverse groups, encouraging consumer participation in decision making, establishing and carrying out interagency agreements, conducting needs assessments and advocating for client needs in a variety of community systems. *Policy-related activities* include coalition building, lobbying, testifying, tracking legislative developments that directly affect clients and carrying out other efforts designed to affect legal or regulatory frameworks (Netting, Kettner, McMurtry, 1993). In this chapter only several macro social work practices belonging to the groups of community and policy-related activities, will be discussed.

3.1. Advocacy

Immigrant families and children are traumatized by multiple factors in the environment that stress and deplete their overall wellbeing. Social arrangements and social policies may

практичната работа и се базира на професионални вредности и етика. Активностите на макрониво го ангажираат професионалното лице во арената на организациите, заедниците и политиката. Овие активности ги надминуваат индивидуалните и групните интервенции, но се често засновани на потребите, проблемите, потешкотиите кои се идентификувани преку микроактивностите. *Организациските активности* вклучуваат, но не се ограничени на супервизија на професионалци и парапрофесионалци, работа со комитети, учество во буџетирање, пишување проекти, креирање програми. *Активностите во локалните заедници* се однесуваат на вклученост на практичарите во договарање и преговарање со различни групи, поттикнување на партиципацијата на корисниците во донесувањето одлуки, подготовка и спроведување на интерагенциски договори, спроведување проценки на потреби и застапување на потребите на корисниците пред различни системи во заедницата. *Политичките активности* вклучуваат правење коалиции, лобирање, сведочење, следење законски измени кои директно влијаат врз корисниците и други активности чија цел е да се изврши влијание врз законодавните или регулаторните тела (Netting, Kettner, McMurtry, 1993). Во ова поглавје ќе бидат дискутирани само неколку практики на макросоцијална работа кои припаѓаат во втората и третата група активности: во локална заед-

maintain immigrant families in ghettoized communities plagued by violence. The only way to change these social arrangements is to examine the child welfare, social welfare, health and mental health care systems while simultaneously working to remedy the problems that bring immigrant families and children into the system in the first place. Often, dramatic social changes and broad responses are needed in many areas that can be achieved by advocacy (Chang-Muy, Congress, 2009).

Social workers should advocate for the development, adoption and implementation of national and local policies that address equal treatment and equal opportunity for immigrants and refugees and harmonious interethnic relations. In order to be effective advocates, social workers first need to be familiar with existing anti-discrimination policies. They should be able to inform their immigrant and refugee clients of their rights under such laws, advocate for them when they believe their rights have been violated and refer them to appropriate resources established to guarantee safeguard of human rights. Although there are usually national laws prohibiting discrimination in areas including employment, housing, education and access to public accommodations, such policies are often lacking at the local government level. This reduces the effectiveness

ница и на ниво на политики.

3.1. Застапување

Семејствата и децата-имигранти се често трауматизирани од повеќе фактори во средината кои ја погодуваат и ја нарушуваат нивната добросостојба. Овие социјални услови но и социјалните политики можат да резултираат во живот на имигрантските семејства во гетоизирани заедници во кои преовладува насилство. Единствениот начин за промена на ваквите социјални услови е преиспитување на системите на детска заштита, социјална заштита, здравствена заштита, како и паралелни активности за надминување на проблемите поради кои семејствата и децата-имигранти влегуваат во системот. Многу често, потребни се драматични социјални промени и сеопфатни решенија во многу области кои можат да се постигнат со застапување (Chang-Muy, Congress, 2009).

Социјалните работници треба да се залагаат за подготовка, усвојување и имплементација на национални и локални политики со кои ќе се обезбеди еднаков третман и можности за имигрантите и бегалците, како и хармонични интеретнички односи. За да бидат успешни застапувачи, социјалните работници треба, пред сè, да ги познаваат постоечките политики за антидискриминација. Тие треба да знаат како да ги информираат корисниците

and efficiency of preventing or resolving ethnic conflicts in the community. In such cases, social workers should advocate for the development of local anti-discrimination policies (Potocky-Tripodi, 2002).

When advocating on behalf of immigrants' rights, advocacy requires: a) systems knowledge – having a sense of the inner workings of the local government, administrative agencies, legislature and courts; b) creative evaluation of influence – being able to identify strengths and connections of friends, colleagues and coalition members, assigning value to those connections and knowing how to tell the story; c) patience – comprehending that long-term systematic change takes time; d) flexibility – being able to change strategies when one approach is not working; e) bravery – the ability to take risks and accept failures (Sidhu, 2009).

Social workers may use a variety of tactics such as organizing a coalition to lobby for the policy; generating and gathering signatures on a petition; challenging existing practices in court; providing expert testimony; writing speeches for influential people who support the cause; using publicity to embarrass inactive authorities; and activating existing enforcement agencies. Workers can also empower community members to advocate for themselves by helping to establish social networks among activist groups

имигранти и бегалци за нивните права во согласност со тие закони, да ги застапуваат во случај на нивно прекршување, и да ги упатуваат до соодветни институции надлежни за заштита на човековите права. Иако вообичаено постојат национални закони со кои се забранува дискриминација во областите на вработување, домување, образование и пристап до јавно домување, вакви политики често недостасуваат на ниво на локална заедница. Со ова се намалува ефективноста и ефикасноста на превенцијата или надминувањето на етничките конфликти во заедницата. Во вакви случаи, социјалните работници би требало да се залагаат за креирање локални политики за антидискриминација (Potocky-Tripodi, 2002).

При застапување за одбрана на правата на имигрантите, застапувањето бара: а) системско знаење – познавање на внатрешното функционирање на локалната самоуправа, административните служби, законодавните институции и судовите; б) креативна евалуација на влијанијата – способност за идентификација на силни страни и познанства на пријатели, колеги и коалициони партнери, проценка на тие познанства и умешност за пренесување на „приказната“; в) трпеливост – свест дека долгорочната систематска промена бара време; г) флексибилност – спремност за промена на стратегии кога еден пристап е неуспешен; д) храброст – способност за преземање ризик и прифаќање неуспех (Sidhu,

and by providing training in how to be cohesive, how to know the opponents, how to deal with bureaucratic systems, and how to utilize the courts. The effectiveness of policy advocacy is also enhanced by gaining the support of prestigious advocacy organizations (Chetkow-Yanoov, 1999).

According to Reisch (2002) the major tasks of legislative advocacy as set of activities in the political arena that focus on the promotion of the common welfare or the securing and protection of rights and services of a specific population group, are: application of expertise and technical assistance to the development of legislation or to the monitoring of the budget process in the legislative arena; organization of support for legislators who are willing to take risky leadership positions on an issue of concern to an oppressed group; monitoring of all legislation that is relevant to a group; development of cooperative professional and personal relationships with other legislative advocates; creation and utilization of media contacts; use of legislative advocacy process to organize, educate and train an oppressed group and thereby contribute to its empowerment; use of the legislative process to spotlight particular issues, educate the public and the oppressed group, arouse popular support, publicize groups' positions and policy alternatives on key legislative issues, inform legislators

2009).

Социјалните работници можат да користат различни техники, како, на пример, организирање коалиција за лобирање за одредена политика; собирање потписи за петиција; покренување иницијативи за промени на постоечки практики во судовите; обезбедување експертски сведочења; пишување говори за влијателни луѓе кои ја поддржуваат каузата; користење на публицитетот за свртување на вниманието кон неактивни авторитети/институции; активирање на постоечки институции за спроведување на законите и сл. Социјалните работници, исто така, можат да ги зајакнат членовите на заедницата за да можат сами да се застапуваат, преку помош во воспоставување социјални мрежи меѓу групите активисти и преку нивно едуцирање како да бидат покохезивни, како да ги запознаат противниците, како да се снајдат во бирократските системи, како да ги користат судовите. Ефективноста на политичкото застапување се зголемува, исто така, и преку добивање поддршка од престижни организации за застапување (Chetkow-Yanoov, 1999).

Според Реич (Reisch, 2002), основните задачи на застапувањето за промени во законите како збир на активности во политичката арена фокусирани на промоција на заедничката добросостојба и обезбедување заштита на правата и услугите на специфична група население, се: понуда на експертиза и техничка помош за подготовка на закон или

about the issues, and provide legislators with the opportunity to test public reactions to their positions on new or controversial policy issues.

3.2. Lobbying

Lobbying is a powerful strategy for effecting long-lasting and systematic policy change around immigrants' rights. We may distinguish between *direct lobbying*, as a communication with a legislator expressing a view about specific legislation, and *grass-roots lobbying* as a communication with the general public expressing a view about specific legislation with a call to action (Sidhu, 2009).

Lobbying presumes the persuasive presentation of one side of an issue, primarily to influence decision makers. Because of this, many people, especially social workers, may refuse to participate in what may be viewed as selfish, untruthful or conflicting practices. However, pluralistic societies are designed to encourage and accommodate the expression of conflicting views, group conflict, negotiation, bargaining and compromise. Hence, lobbying is a legitimate, fundamental and powerful practice in a pluralistic society and social workers and their clients will continue to lose politically if they do not enter this arena. Social workers often perceive lobbyist as representatives of special interest groups, failing

за мониторинг на процеси на буџетирање; организирање на поддршка на законодавците кои се спремни да заземат ризични лидерски позиции за некои прашања од интерес на некоја подредена група население; мониторинг на целокупното законодавство кое е релевантно за групата; развивање соработнички професионални и лични односи со други застапувачи за промени на законите; едукација на подредената група и на тој начин давање придонес кон нејзино зајакнување; користење на законодавниот процес за нагласување одредени прашања, информирање на јавноста и подредената група, при добивање јавна поддршка, обзnanување на позициите на групата и можните алтернативи за клучни законски прашања, информирање на законодавецот за проблемите и давање можност да се увидат реакциите на јавноста во однос на нивните ставови за нови или контроверзни прашања.

3.2. Лобирање

Лобирањето е моќна стратегија за обезбедување долгорочни и систематски политички промени поврзани со правата на имигрантите. Можеме да разликуваме *директно лобирање*, како комуникација со законодавецот со која се изразува став за одреден закон, и т.н. *grassroots лобирање*, како комуникација со општата јавност со која се изразува став за некој закон проследено со повик за акција (Sidhu, 2009).

to realize that they themselves are a special interest group too. Thus, the social work profession's special interest is not self-interest but rather a concern for individuals, groups and communities who cannot lobby for themselves (Haynes, Mickelson, 2000).

There are many lobbying methods in place to communicate social workers' view point directly to elected officials and policy makers: letter writing, e-mailing, telephoning, face-to-face lobbying, testifying, lobbying through nonprofitsect.

3.3. Community Development

Community development aims to bring citizens and organizations together to address common concerns and improve the communities in which they reside. It is focused on community integration, participation, cooperation and collaboration to promote consensus among institutions and community groups. Social workers engaged in community development function as agents in helping diverse organizations and citizen groups to work together to achieve common goals.

Community development efforts must focus on participation and membership, on opportunities to pursue shared concrete tasks and on building organizations in local neighborhoods. Such initiatives also should have concrete goals; should invest sub-

Лобирањето претставува убедувачко претставување на едната страна од некој проблем или прашање, со примарна цел да се влијае врз оние кои донесуваат одлуки. Поради ова, многу луѓе, особено социјални работници, понекогаш одбиваат да партиципираат во практики кои ги гледаат како себични, неискрени или конфликтни. Сепак, плуралистичното општество постои заради поттикнување и приспособување на изразувањето конфликтни ставови, групен конфликт, преговарање, договарање и компромис. Оттука, лобирањето е легитимна, фундаментална и моќна практика во едно плуралистично општество, а социјалните работници и корисниците на нивните услуги губат политички кога не влегуваат во оваа арена. Социјалните работници често гледаат на оние кои лобираат како на претставници на групи со посебни интереси, не успевајќи да сфатат дека и тие самите се група со посебен интерес. Заради тоа, посебен интерес на професијата социјална работа не е самоинтересот, туку грижата за индивидуи, групи и заедници кои не можат да лобираат самите за себе (Haynes, Mickelson, 2000).

Постојат многу методи на лобирање со кои ставовите на социјалните работници можат директно да се пренесат до службените лица и креирачите на политика: пишување писма, праќање електронска пошта, телефонирање, лобирање лице во лице, сведочења, лобирање преку непрофитни организации и др.

stantial time in the process of talking with participants, pulling them together and keeping them informed; and should complement, rather than replace, organizations that represent the people of one race, ethnic or national origin. In social work with immigrants and refugees aimed at improving inter-ethnic relations, community development activities relate to enhancing relations between immigrant and refugee newcomers and established residents and preventing and responding to hate crimes and activities by hate groups (Potocky-Tripodi, 2002).

3.4. Community Education

Community education entails public information campaigns aimed at reducing prejudice, racism and discrimination among the general public. It aims to change people's attitudes, behaviors or both. The education effort may use a variety of approaches, such as the following: increasing awareness of anti-discrimination legislation; increasing understanding of the harmful effects of prejudice, racism and discrimination; providing normative information regarding the ethnic harmony views of most people or of prominent figures; appealing to people's morality; emphasizing the absurdity of prejudice, racism and discrimination; exposing, embarrassing and discrediting leaders of hate groups;

3.3. Развој на локалната заедница

Развојот на локалната заедница подразбира здружување на граѓаните и организациите заради адресирање на прашања од заеднички интерес и подобрување на заедницата во која живеат. Се фокусира на интеграција на заедницата, партиципација во неа, соработка заради промовирање консензус меѓу институциите и групите од заедницата. Социјалните работници кои работат на развој на локалната заедница функционираат како агенти кои им помагаат на различни организации и граѓански групи да работат заедно на постигнување заеднички цели.

Активностите поврзани со развој на заедницата мора да се базирани на партиципација и припадност, на можности за реализација на заеднички конкретни задачи и јакнење на организации во соседствата. Ваквите иницијативи мора да се базирани на конкретни цели; треба да се вложи доволно време на разговор со учесниците, нивно обединување и постојано информирање; а воедно, треба да бидат дополнување а не замена, на организациите кои ги претставуваат лицата припадници на една раса, етничко или национално потекло. Во рамките на социјалната работа со имигранти и бегалци, чија цел е подобрување на меѓуетничките односи, активностите на развој на заедницата се поврзани со јакнење

providing accurate information about specific populations, such as immigrants or refugees, to counter misconceptions (Potocky-Tripodi, 2002). Specific media which can be used for the purposes of community education are: billboards, posters, leaflets, pamphlets, web sites, internet e-mail lists, cartoons, comic books, articles, public service announcements on radio and television, advertisements, movies, plays, television programs, performing arts exhibits, songs, slogans and symbols of interethnic harmony (Chetkowsky-Yanoov, 1999).

In many countries, immigrants have represented and will continue to represent a large percentage of the population served by social workers. Therefore, it is imperative that professionals, social work students and volunteers remain educated on the issues affecting their communities. The best way to remain educated and active is through organizing and participating in discussions, forums, debates and panels on immigrants' rights issues. Students can volunteer with local non-profit organizations advocating on behalf of immigrants, and can perhaps organize an educational session at their school. Practicing social workers can invite local agencies and community members to train their chapters on everything from new ordinances or policies affecting local immigrants to react to events like raids, hate crimes, and

на односите меѓу имигрантите и бегалците и домицилното население, како и спречување и соодветно реагирање на криминалот базиран на омраза и други активности на вакви групи (Potocky-Tripodi, 2002).

3.4. Едукација во заедницата

Едукацијата во заедница опфаќа јавни информативни кампањи чија цел е намалување на предрасуди, расизам и дискриминација меѓу пошироката јавност. Целта е промена на ставовите или однесувањето на луѓето, или и едното и другото. При спроведувањето на едукацијата можат да се користат различни пристапи, како, на пример: подигање на свеста за антидискриминативното законодавство; подобро разбирање на штетните последици од предрасудите, расизмот и дискриминацијата; обезбедување нормативни информации за ставовите за етничка хармонија кај луѓето или кај важни и истакнати личности; повикување на човечкиот морал; нагласување на апсурдноста на предрасудите, расизмот и дискриминацијата; откривање, посочување и дискредитирање на лидери на групи на омраза; обезбедување точни информации за специфични групи население какви што се имигрантите и бегалците за да се спречат погрешни перцепции и мислења (Potocky-Tripodi, 2002). За целите на едукација во заедницата можат да се користат различни медиуми: билборди, постери, лифлети, памфлети, интернет-страни-

civil rights violations. Getting to know the immigrant advocacy groups operation in the community is an important way to get involved and effect systematic change (Sidhu, 2009).

4. CONCLUSION

Contemporary inter-ethnic relations in multi-ethnic societies are complex. Relations between immigrants and refugees and the native-born population tend to be characterized by separation, conflict and competition. Anti-immigrant sentiments and policies rise and fall in cycles that are linked to changing economic and political conditions. Anti-immigrant sentiments are also linked to prejudice, racism and discrimination. Social work and social policy design front-line responses to tackle these social problems.

General societal attitudes and ideologies upon which social work and social policies are based, highly determine the treatment of the immigrant populations and the scope of disadvantage and discrimination they will be facing. Development of social policy and social work approaches with relevance to ethnic minorities and minority clients are highly dependent on the type of dominant ideology (conservative, liberal or radical) and dominant conceptualization of ethnic diversity in the society (categorical, transactional or universal diversity). In this respect,

ци, листи за електронско испраќање пораки, цртани филмови, комични стрипови, колумни, јавни огласи на радио и телевизија, реклами, филмови, претстави, телевизиски програми, изложби, песни, слогани и симболи за меѓуетничка хармонија (Chetkow-Yanoov, 1999).

Во многу земји имигрантите претставуваат значаен дел од населението со кое работат социјалните работници. Оттука, императив е професионалците, студентите по социјална работа и волонтерите да бидат едуцирани за прашањата кои се одразуваат врз животот во нивните заедници. Најдобриот начин за едукација и активност е преку организација и учество во дискусии, форуми, дебати и панели за прашања поврзани со правата на имигрантите. Студентите можат да волонтираат во локални непрофитни организации кои застапуваат бегалци, а оттаму можат да организираат едукативни настани на своите факултети за пренесување на искуствата. Социјалните работници практичари можат да повикаат локални агенции и припадници на заедницата за целите на обука во врска со нови правила или политики кои влијаат врз локалното имигрантско население заради реакција на настани како немири, криминал поради омраза, прекршување на граѓански права. Запознавањето со начинот на кој функционираат локалните групи кои ги застапуваат имигрантите во заедницата е значаен начин за инволвирање и спроведување систематски промени (Sidhu, 2009).

conservative societies will seek solutions to disadvantages faced by minority and subordinate groups in the extension of opportunity to all, not through government regulation. Liberal societies find necessity in government intervention, and react through welfare benefits and compensatory programs. In radical societies, governmental regulation should be accompanied with equalizing income and wealth so that oppressed and discriminated people can gain more power. In view of the ethnic diversity concept that is predominant in a society, social work is being marked with practice in which indigenous models are being implemented in societies where categorical diversity is recognized; is based on cultural awareness and ethnic sensitivity approaches in countries where transactional diversity is recognized; and is client-tailored in countries recognizing universal diversity conceptual model.

Immigrants struggling financially with little education and job skills, with little social support and often enormous social isolation and with extensive lifelong histories of trauma, might be at greater risk of social exclusion, discrimination and deprivation. Social work is there to serve this vulnerable population group, not only through micro, but increasingly also through macro social work. Best practices of macro social work for improving interethnic

4. ЗАКЛУЧОК

Современите интернетички односи во мултиетничките општества се многу сложени. Односите меѓу имигрантите и бегалците и домицилното население често се карактеризираат со сепарација, конфликт и компетитивност. Антиимигрантските ставови и политики се интензивираат и слабеат во циклуси зависно од променливите економски и политички услови во општеството. Овие ставови, исто така, се поврзани и со предрасуди, расизам и дискриминација. Социјалната работа и социјалната политика креираат директни интервенции за справување со овие социјални проблеми.

Општествените ставови и идеологија на кои се засноваат социјалната работа и социјалната политика во голема мерка го определуваат третманот на имигрантското население и обемот на подреденост и дискриминација со кои ќе се соочуваат во општеството. Креирањето социјалната политика и пристапите во социјалната работа во однос на етничките малцинства и малцинските групи корисници многу зависат од видот на доминантна идеологија (конзервативна, либерална или радикална) и доминантното сфаќање на етничкиот диверзитет во општеството (категоријален, трансакционален или универзален диверзитет). Од првиот аспект, конзервативните општества ќе бараат решенија на подреденоста со која се соочуваат

relations are those aimed at reducing prejudice, racism and discrimination and at achieving a pluralist society, one in which all members are able to maintain their ethnic heritage yet have equal political and economic power. Such practices are grounded in a proactive, antiracist model of social work practice. Best practices at the macro level include advocacy for the development, adoption and implementation of national and local policies that address equal treatment and equal opportunity and harmonious interethnic relations; community development to foster community integration, participation, cooperation and collaboration; community education to reduce prejudice, racism and discrimination among the general public; and lobbying to promote social justice.

Social workers cannot afford to be passive participants in the immigrants' rights movement. Rather, they must be active advocates for change. This requires of social workers to move beyond micro advocacy efforts and effect public policy at the macro level. In doing so, social workers can impact the lives not just of individual clients, but of many immigrant communities for generations to come. Social workers can and should advocate for policy change.

малцинските и потиснатите групи во обезбедувањето можности за сите, а не преку државни интервенции. Либералните општества, пак, сметаат дека државната интервенција е потребна, а се реагира преку социјални бенефиции и компензаторни програми. Во радикалните општества, пак, државните одредби треба да се проследени со изедначување на приходите и богатството за да можат потиснатите и дискриминирани групи луѓе да се стекнат со поголема моќ. Кога станува збор за концептот за етничкиот диверзитет кој е доминантен во општеството, социјалната работа се карактеризира со практика на примена на типичните модели во општествата во кои преовладува категоријалниот диверзитет како усвоен концепт; се засновува на пристапите на културна свест и етничка сензитивност во земјите со усвоен трансакционален диверзитет; и се приспособува на потребите на корисниците во земјите со признаен концептуален модел на универзален диверзитет.

Имигрантите со сите финансиски проблеми, недостиг на образование и вештини за работа, слаба социјална поддршка и често огромна социјална изолација и обемна историја на доживеана траума, се во голем ризик од социјална исклученост, дискриминација и депривација. Социјалната работа треба да ја опслужува оваа ранлива група од населението не само преку микро, туку сè повеќе и преку макросоцијална работа. Најдобрите прак-

тики на макросоцијална работа за подобрување на интернетничките односи се оние насочени кон намалување на предрасудите, расизмот и дискриминацијата и кон постигнување плуралистично општество во кое сите членови ќе бидат во можност да го задржат своето етничко наследство и ќе имаат рамноправна политичка и економска моќ во исто време. Ваквите практики се втемелени во проактивен, антирасистички модел на практика на социјална работа. Најдобрите практики на макрониво вклучуваат застапување заради креирање, усвојување и имплементација на национални и локални политики со кои се адресираат прашањата на еднаков третман, еднакви можности и хармонични интернетнички односи; развој на локалната заедница за промовирање на интеграцијата, партиципацијата и соработката во локалната заедница; едукација во заедницата за намалување на предрасудите, расизмот и дискриминацијата кај општата јавност; како и лобирање за промовирање на социјалната правда.

Социјалните работници не треба да бидат пасивни учесници во движењето за заштита на правата на имигрантите. Напротив, тие треба активно да се залагаат за промени. Ова од социјалните работници бара придвижување од микрозастапувањето кон активности за влијание врз јавната политика на макрониво. На таков начин социјалните работници ќе можат да влијаат не само врз животите на индивидуални ко-

рисници на услуги, туку и врз повеќе генерации од имигрантското население. Тие можат и треба да се залагаат за промени во политиките преку застапување.

Референци/References

Bornarova, S. (2005). Human Diversity Concept and Multicultural Social Work. In: *Collection of papers presented at the Round Table Discussion: theoretical Approaches in the Education of Social Workers and Challenges of Social Work Practice in Multi-ethnic Environments*. Faculty of Philosophy. AGEH.

Chang-Muy, F., Congress, P. E. (2009). *Social Work with Immigrants and Refugees. Legal Issues, Clinical Skills and Advocacy*. Springer Publishing Company. LLC.

Chetkow-Yanoov, B. (1999). *Celebrating Diversity: Coexisting in a Multicultural Society*. Binghamton. NY: Haworth.

Green, J. W. (1995). *Cultural Awareness in the Human Services. Multi-Ethnic Approach*. Boston. Allyn and Bacon.

Haynes, S. K., Mickelson, S. J. (2000). *Social Workers in the Political Arena*. IVth edition. Allyn and Bacon.

Johnson, C. L., Schwartz, L. C. (1994). *Social Welfare – A Response to Human Need*. Allyn and Bacon.

Julia, M. C. (1996). *Multicultural Awareness in Health Care Professions*. Boston. Allyn and Bacon.

Kandola, R., Fullerton, J. (1994). *Managing the Mosaic. Diversity in Action*. London. Institute of Personnel and Development.

Marger, M. N. (1997). *Race and ethnic relations: American and Global Perspectives*. 4th ed. Belmont. CA: Wadsworth.

Netting, E. F., Kettner M. P., McMurtry, L. S. (1993). *Social Work Macro Practice*. Longman Publishing Group.

Poppo, R. P., Leighninger, L. (1993). *Social Work, Social Welfare and American Society*. Allyn and Bacon.

Potocky-Tripodi, M. (2002). *Best Practices for Social Work with Refugees and Immigrants*. Columbia University Press. New York.

Reisch, M. (2002). Legislative Advocacy to Empower Oppressed and Vulnerable Groups. In: Roberts, R. A., Greene, J. G. (eds). *Social Workers' Desk Reference*. Oxford University Press.

Soydan, H. (1998). *Understanding Migration*. In: Williams, C., Soydan H., Johnson, M. R. D. (eds). *Social Work and Minorities*. Routledge.

Sidhu, K. J. (2009). Social Workers and Immigrant Advocacy. In: Chang-Muy, F., Congress, P. E. (ed). *Social Work with Immigrants and Refugees. Legal Issues, Clinical Skills and Advocacy*. Springer Publishing Company. LLC.